

Újabb Petőfi-relikviák. Az *Elet* c. szépirodalmi folyóirat folyó évi március 15-i 11. számában *Petőfi-émlékek Szatmáron* című cikkében *Várdai Béla* két ottani, eddig a hazai Petőfi-irodalomban ismeretlen Petőfi-ereklyét említ: a szatmári püspöki palota házioltárát, mely a Károlyi grófok ajándékából Erdődről került oda, s előtte esküdött meg Szendrey Júliával Petőfi 1847 szeptember 8-án; és a házassági szerződést, melyet a luteránus vallású költő a katolikus házassági szertartás előtt adott az erdődi papnak, Kallós Istvánnak. Ezt ugyancsak a szatmári püspökeég őrzi levéltárában. A cikk, egyik illusztrációjával, közli is az oltár képmását. Szép biedermeier stílusú munka, ma már persze gondosan restaurálva, a Rómában élt magyar mester, Szoldatis Ferenc művészi Madonna-képével koronázva. A cikknek ezeket a Petőfi-adalékait a Petőfi-Társaság április 5-i ülése elé is terjesztette Havas István főtítkár, amint erről a napilapok április 7-i számai megemlékeztek. Várdai figyelmét ezekre a nem jelentéktelen Petőfi-émlékekre a mult nyáron Szatmáron *Pakocs Károly*, az érdemes lírai költő és történeti regényíró, az Erdélyi Katolikus Akadémia alelnöke, a Szent István Akadémiának is tagja, nagybányai esperesplébános hívta fel. Ő, mint sok éven át püspöki titkár, előbb Boromisza Tibor, majd Fiedler István püspökök mellett, jött rá mind az említett oltár történetére, mind a reverzálisra a levéltárban. Ezelőtt évekkal írt is róluk a kolozsvári *Hírnök* című folyóiratban, de nálunk róla nem vettek tudomást. Pakocs Károlyé tehát e Petőfi-relikviák felfedezésének érdeme, aki, remélhetőleg, a dokumentumok kíséretében az itteni nyilvánosság előtt is szólni fog róluk. — A Petőfi-Társaságnak említett ülését követő zárt ülésén bejelentették, a napilapok közlése szerint, hogy a koltói kastélyt, melyhez Petőfi életének legboldogabb hetei fűződnek, jelenlegi birtokosa, idősb gróf Teleki János, Petőfi barátjának, Teleki Sándornak fia kénytelen lesz eladni. Értésítette a Társaságot, hogy a parkban Petőfiék kedves régi somfáját az eladás előtt kivágatja, törzsét felküldi a Petőfi-múzeumnak, ágaiból pedig dugványokat juttat a Petőfi-ház kertje számára. A hármás elágazású, görcsös vén fa még a mult nyáron is virágzott és termett. Az alája asztalnak alkalmazott malomkővet is, melyen a költő, a hűvös időben subába burkolózva, szívesen irogatott — a hagyomány szerint rajta írta meg a halhatatlan *Szeptember végén-t* is —, ugyancsak a Petőfi-múzeumnak szánta a koltói gróf.

Íme, a nagy géniuszoknak neincsak műveik maradnak új meg új hatások forrásai, hanem mintha velük szemben a sors más értelemben is irgalmasabb, tisztelőbb volna, mint a közönséges emberfiával: a feledés porában nemhogy eltüntetné, hanem abból előhozza, az érdeklődés és tisztelet fényébe állítja azokat a külső tárgyakat is, melyek velük valaha fizikai kapcsolatban voltak, hozzájuk emlékezetes élményeik fűződtek. A mai időben, amelynek annyiszor van elfeledés, sőt temetkezés jellege, kétszeresen jóleső egy-egy ilyen feltárlás, a megsemmisülés ellen tiltakozás nagy neveinkkel kapcsolatban. X.

Magyar irodalomtörténeti előadások egyetemünkön az 1935/6. tanév II. felében. a) A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen: Császár Elemér r. t.: *A magyar irodalom a középkorban.* (Folyt.) Heti

2 óra. — U. a.: *A magyar romantikus dráma.* (Folyt.) Heti 2 óra. — U. a.: *A költészet elmélete.* (Folyt.) Heti 1 óra. — Horváth János r. t.: *Magyar irodalomtörténet*, II. rész (XVI. század). Heti 2 óra. — U. a.: *Vörösmarty és Petőfi kora.* (Folyt.) Heti 3 óra. — Zsirai Miklós r. t.: *Budenz József.* (Születésének századik évfordulója alkalmából.) Heti 1 óra. — Szinnyei Ferenc c. ny. rk. t.: *Arany, a humorista.* (Arany egész költészetének áttekintése.) Heti 2 óra. — Kéky Lajos c. ny. rk. t.: *A magyar irodalom 1867 után.* Heti 2 óra. — Solymossy Sándor m. t.: *Történelmi mondáink.* Heti 2 óra. — b) A debreceni Tisza István Tudományegyetemen: Pap Károly r. t.: *A nemzeties költészet kora. 1825—1867.* (Folyt.) Heti 3 óra. — U. a.: *A magyar irodalom főirányai.* Heti 3 óra. — U. a.: *Drámái költészetünk fejlődése.* Heti 2 óra. — Nyireő István m. t.: *A könyvnyomtatás a XV—XVI. században.* Heti 2 óra. — Németh Antal m. t.: *Beezetés a színháztudományba.* (Folyt.) Kéthetenkint 1 óra. — U. a.: *Magyar színészet és dráma története.* (Folyt.) Kéthetenkint 2 óra. — Vajthó László m. t.: *Vajda János, Reviczky Gyula, Komjáthy Jenő.* Heti 2 óra. — c) A pécsi Erzsébet-Tudományegyetemen: Tolnai Vilmos r. t.: *Népköltés.* Heti 3 óra. — U. a.: *Ady Endre.* Heti 2 óra. — Vargha Damján: *A Jókai-kódex és forrásai.* Heti 3 óra. — U. a.: *A hitvitázó Pázmány.* Heti 2 óra. — Gálos Rezső c. rk. t.: *Berzsenyi Dániel.* Heti 2 óra. — Várkonyi Nándor m. t.: *Az újabb magyar és a külföldi irodalmak összefüggései.* Heti 2 óra. — U. a.: *Irodalomtörténeti gyakorlatok.* Heti 1 óra. — Máté Károly m. t.: *A folyóirat és újság formái fejlődése.* Heti 2 óra. — U. a.: *Sajtótörténeti gyakorlatok.* Heti 1 óra. — Holub József r. t.: *A magyar történetírás története.* Heti 1 óra. — d) A szegedi Ferenc József Tudományegyetemen: Sik Sándor r. t.: *A XVI. század irodalma.* Heti 2 óra. — U. a.: *Aranytól Adyig.* Heti 4 óra. — U. a.: *Beezetés az irodalomtörténetbe.*

Magyar irodalomtörténeti tárgyú előadások a budapesti Rádióban. 1936 jan. 20. Sikabonyi Antal: *Komjáthy Jenő.* — Jan. 21. Mohácsi Jenő németnyelvű előadása: *Imre Madách* — Jan. 22. Fazekas István: *Tudós professzor Hattvani.* — Jan. 24. Schöpplin Aladár: *Herczeg Ferenc Bizáncáról.* — Jan. 28. Keresztury Dezső: *Wesenzüge der ungarischen Literatur.* — Febr. 1. Rubinyi Mózes: *A költő élete halála után.* (Felolvasás Mikszáth Kálmánról.) — Febr. 2. *A fogyó hold.* A Magyar Rádió jubileumi pályázatán jutalmazott hangjáték 3 részben. Herczeg F. hasonló című regényéből írta: Pálos István. (Mint a regényben, a darab személyei között is szerepel Balassa Bálint, a költő.) — Febr. 3. Timár, Magda: *Eger az irodalomban.* — Febr. 5. Kerecsényi Dezső: *Egy magyar író Mohács válságaiban.* (Oláh Miklós érsek.) — Ferenczi Sári: *Ferenczi Zoltán emlékezete.* — Febr. 6. Sárközi György: *A szüzműzött Kossuth Törökországban.* — Febr. 8. Móra Ferenc emlékezete. (Szemelvények műveiből. Előadták Ascher Oszkár és Takáts Margit.) — Febr. 11. *Dalmady Győző emlékezete születésének századik évfordulóján.* (A Gyöngyösi István Társaság emlékülése a Vármegyeházban. A másor II. száma: Gorzó Sándor: *Dalmady Győző és kora c. tanulmánya.*) — Febr. 23. Dóczy Jenő: *Ady nemzeties költészet.* — Galamb Sándor: *Berzsenyi Dániel.* (Halála százéves fordulójára.) — *A niklai remete.* Rádiójáték 4 képből. Írta: Iklándy A. István. Rendező: Csanády György. Személyek: Berzsenyi Lajos egyházashetyei földesúr; B. Dániel, a fia; Amáli néni; Dukai Takács Gáborné; Zsuzsika, a leánya; Káldy Pál sömjéni birtokos; Kiss János

lelkész és író; Borbála asszony, öreg belső cseléd; öreg és fiatal béres; kocsis. — Febr. 24. A kaposvári Berzsényi Társaság emlékünnepevényének közvetítése Berzsényi halálának századik évfordulója alkalmából. Főbb műsorszámok: Vitéz Somogyváry Gyula *Berzsényit hívom* c. költeményét adta elő; Sebestyén Károly: *Berzsényi gondolatvilága*; Merényi Oszkár: *Berzsényi-legenda*; szavaltatok és a költő megzenésített verseinek bemutatása. — Móricz Zsigmond: *Az író és a közönség*. — Febr. 26. Margittay Richárd: *Zarándoklás a niklai remete, Berzsényi Dániel sírjához*. — Febr. 27. Szerb Antal: *Berzsényi estje*. — Márc. 1. Földessy Gyula: *Tompa Mihály*. — Márc. 2. Gyergyai Albert: *Ambrus Zoltán emlékezete*. — Márc. 3. Nyiry László: *A döblingi házmozgás*. (Széchenyi-vonatkozású előadás.) — Márc. 4. Halász Imre: *Látogatás Deák Ferencnél*. — Márc. 5. A Fiatalok Rádiószínpada előadásában: *Csongor és Tünde*. Vörösmarty Mihály mesejátéka. Rádiószínpadra alkalmazta és rendezte Némoth Antal. — Márc. 8. „*Eszterházi vigasságok*.” Hangjáték 3 felvonásban. Írta: Mohácsi Jenő. Zenéjét szerezte: Siklós Albert. Személyek: Bessenyei György, Hajdu József, Ugocsay Péter, Orczy Lőrinc, Delphin Margit, Delphiné, Hajduné, Mária Terézia királynő, udvarhölgy, kamarás, vadászmeister, Tomassini, kocsis, útonálló, Godard de Falaise, Dichtler. — Márc. 11. Hamvas József: *Hogyan készül a költemény?* — Márc. 10. „*Isten rabjai*.” A magyar rádió jubileumi pályázatán első helyen jutalmazott hangjáték. Gárdonyi Géza regénye nyomán írta: Barsi Ödön. Személyek: Janesi; öreg kertész; Julis, a felesége; apáca; páter; király; priorissza. — Márc. 20. Kerecsényi Dezső: *Arany János, a debreceni diák*. — Bory István: *Kossuth halála és a magyar országgyűlés*. — Waldapfel József: *Berzsényi négy napja Pest-Budán*. — Márc. 29. Rexa Dezső: „*A peleskei nótárius*.” — Apr. 1. Pukánszky Kádár Jolán: *Nemzeti Színház és Népszínház*. — Apr. 2. Várhegyi Miklós: *Harsányi Kálmán*. (Portré.) — Apr. 3. Máté Károly: *A magyar sajtó a kiegyezés korában*. — Apr. 6. Nagymihály Sándor: *Magyar írók honoráriuma*.

A Szabad Egyetem magyar irodalomtörténeti tárgyú előadásai. Febr. 29. Kéky Lajos egyet. rk. t.: *A százéves Kisfaludy-Társaság* — Márc. 6. Szerb Antal: *Berzsényi Dániel*. — Márc. 14. Brisits Frigyes: *A katolikus irodalom célkitűzései*. — Nyisztor Zoltán: *A katolikus irodalom szociális témái*. — Márc. 21. Havas István: *A hatvanéves Petőfi-Társaság*. — Apr. 4. Just Béla: *Mécs László*.

Hangok a múltból irodalmunk egységéről. Ma, amikor annyi szó esik az „erdélyi irodalom“ önálló fejlődésének jogosságáról, helyességéről, természetességéről, vagy helytelenségéről, sőt veszedelmességéről, érdekes egy erdélyi újságnak hetvenhat esztendővel ezelőtt hangoztatott véleményét olvasnunk erről a vitás kérdésről.

A Dózsa Dániel szerkesztette *Kolozsvári Közlöny* 1859 október 23-i számában az *Újdonságok* (hírek) között ezt írja:

„Vajjon hány magyar irodalom van? Kettő-e? Ennél is több-e vagy csak egy? Úgy hisszük: *csak egy!* Elég is az nekiünk, kivált ha meggondoljuk, hogy magyar olvasóközönség is *csak egy van*, az is kicsi, az is apad. Minek akar tehát némely újdondász meg kalendariumi biograph okvetetlen az egyből kettőt, s idővel tán többet is csinálni? Vajjon nemzeti műveltségünk ügyét inkább elő fogjuk-e mozdíthatni, ha separatisticus felfogásokat engedünk érvényre emelkedni? Többször volt már, s közelebbre is vala alkalmaink olvasni, hogy

„erdélyi irodalom“. Ugyan mi az az „erdélyi irodalom“? Van-e ennek elfogadható értelme ma, amidőn irodalmunk jelentősége s feladata más, mint volt régen, ma, amidőn némi politikai érettséggel kezdünk hízelkedni magunknak? Vajjon mi lenne abból, ha a magyar irodalmat geographiai kerületekre, p. o. öt kerületre, ú. m. dunáninneni és dunántúli, tiszáninneni és tiszántúli, meg erdélyi irodalomra találók osztani? Szerény véleményünk, hogy csak egy magyar irodalom van! Ha Párizs, London, New York, Konstantinápoly stb. sajtóin magyar hírlapok és könyvek százanként jelennének is meg, az mind csak magyar irodalom és nem francia, angol, amerikai vagy török irodalom lenne. Nem igaz e?“

Szinnyei Ferenc.

Petőfi és Herwegh.

Horváth János ismételten idéz Petőfi-könyvében Georg Herwegh *Gedichte eines Lebendigen* c. gyűjteményéből párhuzamos helyeket Petőfi egyes költeményeihez. Ezek a Herwegh-helyek mind a *Gedichte eines Lebendigen* 1841-ben megjelent kiadásából valók. Így idézi Horváth Petőfi *Csalogányok és pacsirták* c. költeményéhez Herwegh V. sonettjéből ezeket a sorokat: „Noch eine Nacht — die Würfel müssen fallen; Dann gibt's ein trübes, trauriges Verstummen, Des Hahnen Ruf verscheucht die Nachtigallen.“ Van azonban Herweghnek egy költeménye, mely sokkal közelebb áll a *Csalogányok és pacsirták*hoz, mint a Horváthtól idézett sonett. Ez a *Gedichte eines Lebendigen* 1844-ben megjelent II. részének *Morgenruf* c. verse. Ebben minden versszak élén ez a refrain található: „Die Lerche war's, nicht die Nachtigall“ és mind a két költeményben közös az a gondolat, hogy most a pacsirták és nem a csalogányok ideje van. (Azért Petőfi költeménye egészében és részleteiben nagyon eltér a német költőtől.)

Waldapfel János.¹

¹ Utolsó irodalomtörténeti vonatkozású följegyzése, 1934 október 8-ról.

Elhúnytak.

ALAPI GYULA, dr. phil., ny. vm.. főlevéltárnok, szül. Komáromban 1872 okt. 20-án, megh. u. o. 1936 január 20-án. Jogot, majd filozófiát hallgatott a budapesti egyetemen s 1910-ben tett doktorátust. 1892—98-ig a földmívelésügyi minisztériumban, 1898—903-ig Komárom város számvevőségén, illetve árvaszékénél szolgált s 1903—23-ig a vm. levéltárnoka volt. Nyugdíjaztatása óta elnöke volt a felvidéki ker. szocialista-párt komáromi körzetének s utóbb tagja a prágai tartománygyűlésnek. 1901-ben titkára lett a Komáromi Múzeumegyesületnek s mint ilyen 1911-ben Beöthy Zsolt segítségével az ottani kulturális egyesületeket a Jókai Egyesületben tömörítette. Az egyesület komáromi kultúrháza a magyar állam támogatásával 1913-ban épült fel s itt nyert elhelyezést a komáromi múzeum és könyvtár, amelynek igazgatója volt. — 1891 óta több vidéki lapnak, így a *Komáromi Lapoknak* és a *Komáromi Ujs.*-nak b. munkatársa, 1923 óta pedig a pozsonyi *Hiradó*-nak és a *Prágai M. Hirl.*-nak r. cikkírója volt. De versei, novellái és cikkei fővárosi lapokban és folyóiratokban is megjelentek. — Szépirodalmi és irodalomtört. jellegű munkái: *Költemények*. Bp., 1895. — *Asszonyok*. Elbek. U. o., 1897. — *A Komárommegyei Kultúr-Könyvtár címjegyzéke*. Komárom, 1911. —

Kultsár István. U. o., 1911. — *Bűbájások és boszorkányok Komárom emben*. U. o., 1914. — *A hazajáró lélek*. Vigj. Jókai Mór hasonló c. elbeszélése után. U. o., 1925.

ANGYAL DEZSŐ (sikabonyi), m. k. gazd. főtan., ny. kertészeti tanintézeti igazgató, szül. Pesten 1852 aug. 30., megh. Budapesten 1936 január 7-én. Nagy kertészeti irodalmi munkássága van. — Munkája: *Kertészeti munkái*. Összevál. és sajtó alá rend. Mahács Mátyás. Bp., 1925/26. (4 köt.)

BERZEVICZY ALBERT (berzeviczei és kakaslomniczi), dr. sc. pol., felsőházi tag, v. b. t. t., ny. vallás- és közokt. miniszter, a M. Tud. Akadémia ig. és t., a Sz. István Akadémia r. tagja, a Kisfaludy Társ. elnöke, szül. Berzevicén (Sáros vm.) 1853 június 7-én, megh. Budapesten 1936 március 22-én hajnali 3 órakor. — Szülők: B. Tivadar kir. tanfelügyelő, Szinyey-Merse Amália. Középiskoláit Kiszszebenben, Lőcsén és Budapesten, a jogot Kassán és a fővárosban elvégezvén, 1874-ben beutazta Ausztriát, Németországot, Belgium és Franciaország nagy részét, majd elvégezte Eperjesen önkéntesi évét. 1876-ban Sáros vm. tb. aljegyzője, 1877. első aljegyzője s 1880. főjegyzője lett. Emellett 1878-tól három évig az újra megnyílt eperjesi jogakadémián is tanárkodott. 1881-ben Eperjes városa országgyűl. képviselőjévé választotta s 1884-ben a vallás- és közokt. minisztériumban min. tan., 1886. c., 1887. valóságos államtitkár lett. Még ez évben a löcseiek küldték be a parlamentbe, majd hosszú ideig a budapesti VIII. ker. országgyűlési képviselője volt szabadelvűpárti programmal. 1894-ben a képviselőház egyik alelnökévé választván meg, lemondott az államtitkárságról. 1896-ban megkapta a v. b. t. tan. címet. 1898-ban lemondott az elnöki tisztségről s egy ideig alig szerepelt a napi politikában. 1903 nov. 3-án azonban gr. Tisza István kabinetjében elvállalta a vallás- és közokt. tárcát, amelyről 1905 jún. 18-án mondott le. A koalíció bukása után az újonnan megszervezett szabadelvű pártban ismét vezető pozíciót töltött be s a reorganizált-párt az ő javaslatára vette fel a nemz. munkapárt nevet. Az 1910. választásokon a budapesti II. ker. küldte a parlamentbe s az új képviselőház őt választotta meg elnökévé. E tisztségét azonban alig másfél esztendeig látta s 1911-ben, amikor a Justh-párt megkezdte obstrukcióját a kormány katonai javaslatai ellen, lemondott erről a méltóságáról. Ettől kezdve politikai munkássága főként a külügyi kérdések körében mozgott; az Interparlamentáris Unió tanácskozásain gyakran szállt síkra a m. igazság érdekében és mint az Unió m. csoportjának elnöke többször szólalt fel a stockholmi, genfi és berni konferenciákon. A felsőház újjászervezésekor mint a M. Tud. Akadémia választottja került a felsőházba, ahol elnöke lett a közoktatásügyi bizottságnak s tagja a külügyi bizottságnak. A kormány költségén temették az Akadémia előcsarnokából. Ravatala fölött Hóman Bálint kultuszminiszter, Balogh Jenő, az Akadémia volt főtítkára, Herczeg Ferenc és Horánszky Lajos mondott gyászbeszédet. Hamvait a beszentelés után Berzevicére szállították s a családi sírboltba helyezték el. — Irodalmi munkásságáért a Kisfaludy Társaság 1899-ben tagjává, Beöthy Zsolt halála után pedig elnökévé választotta, miután már régebb idő óta másodelnöke volt. A Magyar Tudományos Akadémia 1904-ben választotta be t. tagjai sorába, majd 1905 november 27-én báró Eötvös Loránt lemondása után elnökévé választotta. Az elnökségről röviddel halála előtt mondott le. — Irodalmi működését a *Felvidék* és az *Eperjesi Lapok* hasábjai

jain kezdette, majd a *Főv. Lapok*-ban és a *Bazár*-ban jelen meg néhány beszélye. Utóbb az *Ellenőrbe* és a *Nemzetbe*, később főleg a *B. Hírlapba* és a *P. Lloydba* írt vezércikkeket. Kiterjedt műtörténeti, esztétikai és köztörténeti munkásságának java termése elsősorban a *B. Szemlében* látott napvilágot. — Főbb munkái: *Közművelődésünk és a harmadik egyetem*. Bp., 1894. — *Az ismeretterjesztés eszközei az iskolán kívül*. U. o., 1897. — *Itália*. U. o., 1898. (2. kiad. u. o., 1905., 3. bőv. kiad. u. o., 1925. Németül is.) — *Magyar utazók Olaszországban a múlt század első felében*. (M. Ktár. 340.) U. o., 1905. (Franciául is u. o., 1905). — *Beszédek és tanulmányok* U. o., 1905. (2 köt.) — *Régi emlékek* U. o., 1907. — *A cinquecentó festészete és szobrászata*. (Népsz. Főisk. Ktára. 3.) U. o., 1908. — *Beatrix királyné*. (Tört. Életrajzok), U. o., 1908. (Franciául és spanyolul is megj.) — *Gr. Széchenyi István*. (M. Ktár. 507/8). U. o., 1908. — *A cinquecento festészete, szobrászata és művészi ipara*. A Velencéről szóló fejezettel kieg. Divald Kornél. U. o., 1909. — *A tájképfestészet a XVII. században*. U. o., 1910. (Kivonatosan franciául is.) — *A természetfölötti elem Shakespeare-nél*. U. o., 1910. (és Olcsó Ktár 1577—80. sz. Franciául és németül is megj.) — *Görögországi utirajzok*. Klny. a B. Szemléből. U. o., 1913. (Németül és franciául is.) — *Délien*. Utirajzok és tanulmányok. U. o., 1917. — *Az abszolutizmus kora Magyarországon*. U. o., 1922—32. (I—III. köt., 1925-ben megkapta az Akadémia nagydíját.) — *Az ötvenes évekből*. (Cobden-Ktár. 15.) U. o., 1923.

BONITZ FERENC, ny. min. tan., hírlapíró, szül. Fehértemplonban 1868 augusztus 31-én (Révai n. lexikona szerint), vagy szeptember 1-én (Nemz. Ujs., 1936 II. 12. szerint), meghalt Budapesten 1936 február 11-én. Középiskoláit szülővárosában elvégezvén, tanárnak készült s mint egyet. hallgató részt vett azokban az ifj. mozgalmakban, amelyek a Szt. Imre Kör megalapításához vezettek. Tanulmányait félbeszakítva, a hírlapírói pályára lépett. 1891 nyarán jelent meg első vezércikke a *Délmagyarorsz. Közl.*-ben s még ez év végén a *M. Allam* b. munkatársa, 1894-ben a *Fehérm. Napló* szerkesztője lett. 1896-ban felekezeti izgatás címén pörbe fogták, mert lefordította Bernardin Freimuthnak a zsidó rituális gyilkosságokat tárgyaló művét. 1906 tavaszán megvált az „Alkotmány”-tól s a miniszterelnökség sajtóosztályához került. Az 1914—18. háború alatt ő irányította a vidéki hírszolgálatot. 1917-ben min. titkár, 1918-ban o. tan. lett, 1919 elején pedig kinevezték a német kisebbségi minisztériumhoz min. tanácsosnak. A Huszár-kormány megalakulásakor átvette a miniszterelnökségi sajtóiroda vezetését, amelynek élén 1920 nyaráig állott. Ekkor lett az Otthon Kör alelnöke. 1921-ben rövid ideig szerkesztette a *Dunaposta* c. könyomatost, majd ez év őszén a *Nemz. Ujs.* fel. szerkesztője lett. Ez állásától 1922-ben vált meg. Ő szerkesztette a Kath. Népszövetség legtöbb németnyelvű kiadványát s fel. szerkesztője volt *Christl. Volksblatt* c. hetilapjának. 1927-ben mint főszerkesztő a *N. Pol. Volksblatt* élére került. Számos cikke jelent meg a bécsi *Vaterland*-ban s évekig budapesti levelezője volt a *Polit. Korrespondenzbl.* c. bécsi könyomatosnak. — Munkái: *A zsidóvérgyilkosságok napjainkig*. Irta: Bernardin Freimut. Ford.: Historikus. Pozsony, 1896. — *Jön a tatár! vagyis közelednek a választások*. Milleniumi ajándékuul nyújtja egy néppárti. Bp., 1896. (Névtelenül. Valószínűleg ez az a politikai röpirata, melyet mint az ő munkáját említ a „Nemz. Ujs.” i. sz. *Tatárjárás Magyarországon* címen, s amelyet a Néppárt megbízásából

írt a Bánffy-féle választás ellen.) — *Gr. Zichy Nándor*. Élet- és jellemrajz. U. o., 1912. — A „Nemz. Ujs.” szerint öt kötetnyi May Károly fordítása is megjelent (valószínűleg névtelenül vagy álnéven, mert bibliográfiáink nem ismerik.)

CIOROGARIU ROMAN, g. kel. püspök, a rumén szenátus tagja, megh. Nagyváradon 1936 január 20—21. éjjelén 85 éves korában. — Évekig szerkesztette a *Tribuná-t*.

CSAK ARPAD dr., hirlapíró, a Balatoni Múzeum-Egyes. titkára, szül. Zalaszántón 1860-ban, megh. Keszthelyen 1936 január 26. — Tanulmányait Keszthelyen, Sopronban és a budapesti egyetem jogi karán elvégezvén, megyei szolgálatba lépett s Zalaegerszegen árvaszéki jegyző, Keszthelyen pedig szolgabíró volt. Megalapítója volt a Balatoni Múzeumnak. 1903-tól szerkesztette a *Keszthelyi Hirlap*-ot, melybe 1934-ig félezerrel több cikket írt. Szerkesztője volt még a *Keszthelyi Ujság*-nak és a *Balaton Vidéké*-nek. — Írt többek közt Szendrey Julia szülőházáról (Vas. Ujs., 1909. 5. sz.) — Munkája: *A vén Balaton mellől*. Beszélyek. Keszthely, 1906.

DESSEWFFY EMIL (cserneki és tarkói gr.), felsőházi tag, földbirto-
kos, szül. Büdsszentmihályon, 1873 március 19-én, megh. Királytelekpusztán 1935 december 17-én. — Jogi tanulmányait Budapesten és Grácban végezte. Az 1901. ált. választások alkalmával Szempöcön került a parlamentbe szabad-
elvűpárti programmal. A gálszécsi és girálti kerületeket is képviselte, egy-
ideig alkotmánypárti programmal. Az 1914—18. háború alatt a vöröskereszt-
nél teljesített szolgálatot. Mint diplomata Németországban, Belgiumban és
Angliában is megfordult. Több mint tíz éven át elnöke volt a Hangyának,
1927 óta pedig a M. Földhitelintézetnek. Néhány cikke napilapokban.

ERTSEY PÉTER (tóglási és nagyercsei), dr. jur., m. kir. kormányfő-
tan., kir. közjegyző, szül. Nagyekerekiben (Bihar vm.) 1876-ban, megh.
Derecskén 1936 márciusában. Egy ideig Nagyváradon, majd 1910-ben berety-
tyóújfalusi képviselővé választatván meg, Budapesten volt ügyvéd. 1915
júniusában Derecskén lett kir. közjegyző. — Cikkei: *Az Ujság* (1906), *Nagy-
váradi Napló* (1911).

EVVA FERENC, dr. jur., ügyvéd, a Föv. Takarékpénztár ügyésze,
szül. Budapesten 1882-ben, megh. u. o. 1936 március 10-én. E. Lajos a
Népszínház igazgatójának és Rákosi Mártának volt a fia. 1909 óta több cik-
ket írt a *Budapesti Hirlap*-ba.

FAY ILONA (fáji) alapítványi hölgy, megh. Budapesten 1936 már-
cius 17-én 72 éves korában. F. András meseíró unokája; szülők: F. Béla vm.
főjegyző, Frivaldszky Paula. 1909 óta Czenk álnéven sok cikket és novellát
írt kül. pudapesti lapokban. Pl.: *A Cél*, *Alkotmány*, *Budapesti Hirlap*,
Élet, *Kath. Szemle*, *Pesti Napló*, *Új idők*, stb. — Munkái: *Hivatás*.
Regény. Bp., 1913. (Czenk néven.) — *Elbeszélések*. U. o., 1925. — *Bánky
Tamás fiai*. Regény. U. o., 1928. — *Alkonyat*. U. o., (1932.)

GÁBOR (1902-ig Gráber) GYULA, dr. jur., m. kir. kormányfőtan.,
ügyvéd, szül. Balassagyarmaton, 1868 november 13-án, megh. Budapesten
1936 január 15-én (temetés napja). Hosszú ideig főügyésze, majd főtítkára
is volt a Pesti Izr. Hitközségnek. Jogi, történeti és publicisztikai cikkei 1898
óta: *A Polgár*, *Az Ujság*, *M. Jogélet*, *M. Könyvszemle*, *Ország-Világ*, *Pesti
Hirlap*, *Pester Lloyd*, *Pesti Napló*, *Világ*, stb.

GAGYI JENŐ (etédi), min. o. tan., szül. Fogarason, 1880 augusztus 17-én, megh. Budapesten, 1936 január 4-én. G. Sámuel polg. isk. igazgató fia. Gyermekségét Bukarestben töltötte. Középszkoláit Fogarason és a miskolci ref. főgimnáziumban, az egyetemet Budapesten, Páduában és Jénában elvégezvén, 1904—08-ig földrajz-történelem szakos tanár volt Nagykőrösön és Székelyudvarhelyt, 1909—14-ig a bécsi udv. kamarai levéltárban, majd a budapesti Orsz. Levéltárban dolgozott. Az 1914—18-as háború folyamán önként jelentkezett katonai szolgálatra s a háború végén őrnagyi rangban Bukarest rendőrparancsnoka volt. A forradalom után egyik sajtóelőadója lett a m. kir. külügyminisztériumnak. — Ujságírói működését. 1896-ban kezdette a *Fogarás és Vidéké*-nél. Egy ideig a *Gazeta Transilvaniei*-t szerkesztette. 1920 decembere óta külpolitikai munkatársa volt a *Magyarország*-nak. — Szépirodalmi művei: *Hegyek fia*. Regény. Hol?, 1900. — *Székely dalok*. Miskolc, 1903. — *Hazátlanul*. Regény. Bp., 1924. — Több politikai röpiratot és propagandakönyvet is írt, részben rumén nyelven. Alnevei: Etédi, Bögözi Aron és rumén írásainál: Joan Fagarasianu, Minciunescu.

GÉCZY ISTVÁN (garamszeghi), színész, a Petőfi Társ. r. tagja, az Orsz. Színészegyesület titkára. szül. Alsóábrányon, 1860-ban, megh. Budapesten 1936 január 8-án. — Eredetileg festőnek készült, majd 1880-ban főlcsepott színésznek. 1897-ben a budapesti Népszínház tisztviselője lett. 1908-ban megválasztották az Orsz. Színészegyesület irodatisztjévé s 1912-ben titkárává. — Néhány tárcája és elbeszélése a *Budapesti Napló* (1897/9. 902), *Ilazánk* (1902), *M. Hirl.* (1903—04), *Világ* (1910) hasábjain. — Önállóan megjelent munkái: *A gyimesi radvirág*. Népszínmű 3 felv. (A Népszínház Műsora, 24.), Bp., 1897. (Elnyerte a 2000 K-ás milleniumi díjat. Bemut. Népszínház, 1897, III. 9.) — *Két levél*. Magánjelenet. (Monológok. 71.) U. o. 1897. — *Az ördög mátkája*. Népszínmű 3 felv. (Föv. Színházak Műsora. 13. sz.) U. o., 1898. (Bemut. Népszínház, 1897, XI. 4. — 2. kiad. U. o., 1902, 3. kiad. U. o., 1909). — *A Sárdi-ház*. Színmű 3 felv. (Föv. Szính. Műsora 54., utóbb 73. sz.) U. o., 1899. (Bemut. Budai Szinkör 1899, V. 12., s már előbb Kolozsvárt.) — *Anyaföld*. Népszínmű 3 felv. (A Népszínház Műsora 29.) U. o., 1900. (Bemut. M. Színház, 1900, III. 30.) — *A régi szerető*. Népszínmű 3 felv. (Föv. Szính. Műsora 121/2.) U. o., 1902. (Bemut. Népszínház. 1902, V. 16. — Új kiad. u. o., [1914].) — *Rodostó*. Tört. színmű 3 felv. (Föv. Szính. Műsora 125/6.) U. o., 1902. (Lampérth Gézával, Kún László zenéjére. Bemut. Vígszínház, 1902, IX. 18.) — *Világosság*. Mesejáték. Debrecen, 1908. (Szávay Gyulával.) — *Kazárföldön*. Népszínmű 3 felv. Kolozsvár, 1910. (Könyomat. Bemut. kolozsvári Nemz. Szính., 1910. VIII.) — *Dózsa György*. Debrecen, 1914. (Szávay Gyulával, akadémiai díjat nyert.) — *A pápai diákok*. Ünnepi játék. Petőfi életéből. Bp., 1923. — *A gyüttment*. Falusi tört. 1 felv. U. o. (1931.) — Nyomatásban meg nem jelent, de színrre került színművei: Leszámolás. Népsz. 3 felv. (Budapesti Kisfaludy Szính., 1897, II. 25.); A geleji kiskirály. Népsz. 3 felv. (Budai Szinkör, 1897, V. 7.); A fekete rigó. Népsz. 3 felv. Orbán Árpád zenéjével. (U. o., 1898, IV. 30); Amit az erdő mesél. Népsz. 3 felv. Mocsári Imre zenéjével. (Népszính., 1900, IX. 26.); Az erősebb. Parasztdr. 1 felv. (Vígszính., 1902, III. 11.); Csokonai Vitéz Mihály. Korrajz 4 felv. (Új Szính., 1903, IV. 12.); A kísér-

tet. Népszínm. 3 felv. (Népszính. 1903, V. 22.); Sarolta. Társ. színm. (Elnyverte a Nagyváradai Szigligeti Társ. 1000 K-ás díját, bemut. Nagyváradon, 1903, X. 27.); Az apostol. Színm. 4 felv. Hegedüs Gyulávi. (Népszính., 1904, II. 26.); Enyészet. Színm. 3 felv. u. azzal. (Nemz. Szính., 1905, IV. 28.); Jótékony asszonyok. A Temesvári Hirl. pályázatán díjat nyert vígj. 1 felv. (Temesvári Szính., 1905, IV. 7.); Az ördög bibliája. Parasztvígj. 3 felv. (Vigszh., 1905, IX. 23.); A tévelygők. Népd. 3 felv. (kolozsv. Nemz. Szính., 1908, IX.); A toloncházban. Népd. 3 felv. (Városligeti Szính., 1910, II. 4.); A nemzetes asszony. A Csokonai-Kör 1000 K-ás pályadíjával kitüntetett vígj. (Debreceni Színház, 1912, IV. 28.); Lavotta. Színmű. Szávay Gyulával. (Föv. Nyári Szính., 1923, IX. 15.); Az első kaland. Vígj. 1 felv. (Várszính., 1924, III. 12.); Az erősebb. Opera 1 felv. Vincze Zsigmond zenéjével (Operaház, 1924, III. 29.)

GRÓH ISTVÁN, az iparműv. főisk. ny. igazgatója, szül. Nagybercznán, 1867 június 2-án, megh. Budapesten 1936 márciusában. — Tanulmányait a Képzőműv. Főiskolán elvégezvén, egy ideig vidéken volt középisk. rajztanár, majd 1896-ban kinevezték az Iparműv. Főisk. tanáranak. 1916-ban az intézet h., majd r. igazgatója lett s 1928-ban ment nyugdíjba. Rendszeresen gyűjtötte és publikálta a magyar díszítő motívumokat. Ezenkívül középkori falfestményeink felkutatásával és másolásával is foglalkozott. Ezekről több tanulmányt írt az *Archaeol. Ertesítő*-be és a *Vas. Ujs.*-ba. Ő restaurálta a budapesti Egyetemi-templom barokk-kori falfestményeit is. — 1899 óta számos verse, novellája, regénye kül. budapesti lapokban. Önállóan megjelent munkái: *Nagy lélek*. Elb. Bp., 1899. (Groó István álnéven). — *M. díszítőművészet*. U. o., 1908. (2 köt.) — *M. stílusú rajzminták*. U. o., é. n. — *Nobel Arpád kalandjai*. Reg. U. o., 1912. (Gró István néven. Először: B. Hirl., 1912: 158—202. sz. — 2. kiad. Athenaeum-Ktár, 82. U. o., 1922.) — *Két farkas*. Reg. U. o., 1925. — *Az idealista Perbetei*. Reg. U. o., 1925. — *A harsányi Vénusz*. Reg. U. o., 1926. — *Sárarany ktygó. Ebesei gát*. U. o., 1926. — *A bizánci művészet első emlékei Erdélyben*. U. o., 1933. — *Zsidó ragok*. Reg. U. o., 1933. (Szeő Demeter néven.)

JAKUBOVICH ÉMIL dr., sc. pol., Magy. Nemz. Múz. igazgató, a M. Tud. Akad. l., a Szt. Akad. r. tagja, a M. Nyelvtudom. Társ. titkára, szül. Győrasszonyfán, 1883 január 8-án, megh. Budapesten 1935 december 27-én. 1905-ben került a M. N. Múzeum Széchenyi Könyvtárához, majd 1934-ben az Orsz. Levéltárhoz a diplomatikai osztály élére. — Tört. és nyelvészeti cikkei főleg a *Levéltári Közlem.*, *M. Könyvszemle*, *M. Nyelv*, *Turul* hasábjain. Fölfedezett és kiadott több m. nyelvemléket, gyűjtötte a középkori oklevelekben szereplő m. közzavakat és személyneveket, fölfedezte és kiadta I. Endre király törvénybe idéző billogát, megtalálta a székely rovásírás legrégibb, XV. századbeli ábécéjét. 1924-ben megalapította a Bécsi Képeskrónika szövegírójának személyiségét (*M. Nyelv*, 1924) s új elméletet állított fel Anonymus személyét illetően (*Klebsberg-Emlékkönyv*, 1925, akad. székfoglaló). Kiadta Pais Dezsővel az *Omagyar olvasókönyv*-et (Pécs, 1929).

JAROLY JÓZSEF, hirlapíró, a Magyarorsz. Cséplők és Géptulajdonosok Orsz. Egyesületének főtítkára, megh. Békésgyulán 1936 januárjában 39 éves korában. — Hirlapírói pályáját 1917-ben Orosházán kezdette, majd a *Békésvm. Hirl.* szerkesztője s több lap tudósítója volt.

JÓKAI RÓZA (özv. Feszty Árpádné), festőművész, szül. Pesten, 1862 február 19-én, megh. Budapesten 1936 január 28-án súlyos égési sebek következtében. — Jókainé Laborfalvi Róza unokája, Jókai Mór regényíró fogadott leánya volt. Művészi kiképzését Budapesten és Münchenben nyerte s Jókai regényeikhez készített illusztrációival tűnt fel. *Ponte di Rialto* c. olajfestménye a Szépműv. Múzeumban. — Visszaemlékezései: *Jövendő* (1904: 38. s köv. szk. A Jókai-ház.), *Új Idők* (1908), stb. — Munkái: *Akik elmentek*. Bp., 1923. — *A tegnapi*. U. o., 1924.

JOÓ IMRE (munkácsi) dr. phil., ny. ref. gimn. tanár, szül. Szatmárt, 1860 július 3-án, megh. Nagykőrösön, 1936 január 12-én. Cikkei a *Szamos*, *B. Hírl.*, *P. Napló*, *Vas. Ujs.* hasábjain; állandó dolgozótársa volt a *Nagykőrös*-nek s éveken át társzerkesztője a *Nagykőrösi Hírl.*-nak. Irodalomtört. érdekű munkája: *A nagykőrösi ref. főgimn. története*. Nagykőrös, 1896 (Adám Gerzsonnal).

JUTASSY JÓZSEF, dr. med., kozmetikus, szül. Pápán, 1867-ben, megh. Budapesten 1935 december 23-án. — Orvosi szakcikkek mellett néhány mesefordítása is megjelent a *Hasznos Mulattató* c. gyermeklapban.

KABOS (Rosenberg) BERTALAN, hirlapíró, szül. Szatmárt, 1862-ben, megh. Budapesten 1936 január 8-án. — Testvérbátyja volt K. Ede írónak. Eredetileg orvosnak, majd jogásznak készült, de tanulmányait nem fejezte be s hirlapíró lett. Előbb Temesvárt a *Temesvári Zeitung* szerkesztőségében dolgozott, majd fölkölt Budapestre s a *B. Tudóstít* c. könyvművelő munkatársa, 1896-ban a *P. Napló* s. szerkesztője lett s végül 1934-ig a *P. Lloyd* parlamenti tudósítója volt. Több szaklapot is szerkesztett. Néhány m. nyelvű tárcája az 1890-es évek elejéről a *Nagyvárad*, *Szegedi Híradó*, *Szegedi Napló* hasábjain.

KEREKES ALADÁR dr., hirlapíró, megh. Budapesten 1935 decemberében 58 éves korában. Előbb *A Nap*, majd ennek megszűnte után a *B. Hírl.* törvényszéki rovatvezetője volt.

KESZLER ZOLTAN, el. isk. ig.-tanító, szül. Tapolcán, 1881-ben, megh. u. o., 1936 március 31-én. — Pályáját Leveleisztvándon kezdte, majd 1903 decemberében Tapolcára került, ahol 1929 szeptemberében igazgató lett. 1918 december óta fel. szerkesztője volt a *Tapolcai Újság* (mások szerint *Hírl.*)-nak.

KORÁNYI FRIGYES (1913-ig ifj., tolcsvai br.), dr. jur., felsőházi tag, ny. pénzügyminiszter, szül. Budapesten, 1869 június 1-én, megh. u. o., 1935 december 26-án. Középiskoláit a budapesti piaristáknál, a jogot és közgazdaságot a budapesti, heidelbergi és párizsi egyetemeken s a londoni School of Economics-on végezte. 1892-ben a pénzügyminisztérium szolgálatába lépett s 1908-ban, mint min. titkárt a hitelosztály vezetésével bízták meg, majd pedig kormánybiztossá nevezték ki a M. Földhitelintézethez és a M. Agrár- és Járdekbankhoz s kormánybiztoshelyettesé az Osztr.-M. Bankhoz. 1912-ben min. tan. címmel kinevezték az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet vezérigazgatójává. 1919-ben a bolsevizmus kitérőse után a Nemzetvédelmi Szövetség alapításában vett részt s ezért menekülni volt kénytelen. A rend helyreállítása után ismét átvette az OKH vezetését, de már 1919 szept. elején pénzügyminiszterré nevezték ki a Friedrich-kormányba s ezt az állását úgy a Huszár-, mint a Simonyi-Semadam- és a Teleki-kormányokban is 1920 december 16-ig meg-

tartotta. Úgy az első, mint a második Nemzetgyűlésen Komáromot képviselte előbb kisgazdapárti, utóbb egységespárti programmal. Bukása után elnöke lett az Orsz. Közp. Hitelszövetkezetnek. 1923 február 23-án kinevezték párisi m. követnek. 1924 márciusában ismét pénzügyminiszter lett, de már ugyanez év novemberében újból a párisi követség vezetésével bízták meg. 1923—29-ig a Jóváételi Bizottságnál Magyarország delegátusa, 1928-ban a Pémszint. Közp. elnöke, 1929—30-ig a hágai konferenciát előkészítő párisi tárgyalásokon, majd a hágai konferencián Magyarország egyik képviselője volt. 1931-ben újból elvállalta a pénzügyminiszteri tárcát s újjászervezte a költségvetést. 1932-ben viszatért az OKH élére s elnöke lett a külföldi rövidlejáratú hitelek orsz. bizottságának. Ugyanekkor kinevezték örökös felsőházi tagnak. — Fia-tal korában szépirodalommal is foglalkozott. Talán első elbeszélése 1900-ban jelent meg az *Ország-Világ*-ban. 1901-től hosszabb ideig munkatársa volt a *B. Szemlé*-nek. Idősebb korában zeneesztétikára adta magát s több kompozícióját a filharmonikusok mutatták be. Szépirodalmi munkái: *Hajnalhasadás*. Társ. színmű 3 felv. Bp., 1899. — *Ifj. Serédy Gábor*. Reg. U. o. [1902]. (Eredetileg *B. Szemle*, 1902. évf.) — *Aranyfüst*. Reg. U. o., 1904. (Előszőr *Vas. Ujs.*, 1903.) — *Goriot apó*. Reg. Irta Honoré de Balzac. Ford. (Klasszikus Regénytár.) U. o., 1904. — *Egy új asszony levelei*. Elb. (Olcsó Ktár. 1411/3.) U. o., 1905. (Előszőr *B. Szemle*, 1904: 118. köt.) — *Demilly Károly*. Reg. Irta: Edmond és Jules Goncourt. Ford. (Klasszikus Regénytár.) U. o., 1905. — *Iremi kertek*. Reg. *B. Szemle*, 1906: 125/6. köt.) — *Mont Oriol*. Reg. Irta: Guy de Maupassant. Ford. (Klasszikus Regénytár.) U. o., 1910.

KÖRÖSI ALBIN, piarista tanár, a Szt. István Akad. r., a Spanyol Akad. külső tagja, a spanyol nyelv lektora a budapesti tud. és műszaki egyetemeken, szül. Selmecbányán 1860 január 16-án, megh. Budapesten 1936 április 8-án délután félháromkor. — 1883-ban szentelték áldozópappá. A rendgimnáziumaiban előbb Veszprémben, majd Temesvárt s 1891-től Budapesten működött. Beszélései, utirajzai s műfordításai 1886 óta különböző vidéki és főv. lapokban. Szépirodalmi és irodalomtört. munkái: *A XIX. század spanyol költői*. Klny. a budapesti kegyesrendi főgimn. értes.-ből. Bp., 1893. — *A spanyol költészet gyöngyéi*. Ford. U. o., 1895. — *Isten a legjobb tanú*. Verses legenda. Irta: José Zorilla. Ford. (Népiratkák. 20.) U. o., 1896. — *Az apja ifja*. Reg. Irta: José M. de Pereda. Ford. U. o., 1897. (Előszőr *Alkotmány*, 1897. évf.) — *Idill*. Irta: Gaspar Nunez de Arce. Ford. Klny. a „Kath. Szemlé”-ből. U. o., 1899. — *Spanyol téli esték*. Verses legenda. Ford. U. o., 1901. — *G. A. Bequer, a spanyol Heine dalai és meséi*. U. o., 1912. — *Egy m. királylány története*. *Istoria de la figlia del reg. d'Ungheria*. Tanulmány. U. o., 1914. — *Cervantes élete és művei*. U. o., 1918. — *A spanyol irodalom története*. (Szt. István Könyvek.) U. o., 1930.

LAMBRECHT KÁLMÁN, dr., phil. c. egyet. rk. tanár, M. N. Múz. könyvtárnok, észl. Pancsován 1889 május 1-én, megh. Pécsen 1936 január 7-én. Mint természettudós a M. kir. Ornitológiai Központnál, majd a Földtani Intézetben dolgozott. Az 1919 ellenforradalom idején távozott az államszolgálatából s 1920-ban a *Magyarság* c. napilap tud. rovatvezetője lett. 1925-ben magántanári képesítést szerzett a pécsi tud. egyetemen. 1934-ben reaktiválták s mint kinevezett nemz. múz. könyvtárnok a pécsi egyetem előadója

lett. Kevéssel halála előtt megindította a *Búvár* c. népszerűsítő természettud. folyóiratot. — Az irodalomtörténetet is érdeklő munkája: *Ilerman Ottó, az utolsó m. polihisztor élete és kora*. Budapest, 1920.

LÖRINCZI DÉNES, unit. espereslelkész, szül. 1868 január 20-án, megh. Tordán 1936 február 5-én. Előbb Brassóban, utóbb Tordán működött. Kerületi elnöke volt az Erd. M. Dalosszövetségnek. — Cikkei és egyházi beszédei: *Unit. Egyh.* (1905/6.) *Unit. Szószék.* (1907/12.) — Munkája: *Emlékfüzet a tordai unit. egyházközs. újjáalakított templomának... felavatása alkalmából*. Torda, 1904.

MAJOVSZKY PÁL, dr., ny. min. tan., szül. Besztercebányán 1871 június 22-én, megh. Budapesten 1935 december 13-án. Jogot végzett s 1894—1917-ig a vallás- és közokt. minisztériumban szolgált, 1913-tól mint a művészeti osztály vezetője. Modern m. és külf. festménygyűjteménye volt. XIX. sz.-i francia mesterek rajzaiból álló gyűjteményét 1914-ben a Szépműv. Múzeumnak ajándékozta. 1900-ban több műtört. cikket írt a *Főv. Lapok*-ba, mint belmunkatárs. 1925—34-ig szerkesztette a *M. Művészet* c. folyóiratot.

MATERNY LAJOS, ny. ev. espereslelkész, megh. Debrecenben 1936 március 27-én (temetés napja) 87 éves korában. — Munkája: *Enekeskönyv ev. ker. hitek lelki épülésére*. Debrecen, 1909.

MORICZ PÁL (1903-ig ifj.), hirlapíró, a Petőfi Társ. r. tagja, szül. Hajdúnánáson 1870 október 4-én, megh. Budapesten 1936 március 30-án este 9 óra után. Ref. Régi nemes, hajdúcsalád sarja. Középisk. tanulmányai befejeztével hosszabb ideig vidéken hirlapíróskodott. 1891—92-ben a *Debrecen* s. szerkesztője, 1893-ban a *Szegedi Híradó* b. munkatársa, 1895—96-ban az *Arad és Vidéke* dolgozótársa, 1897 okt. 31-ig pedig ismét a *Debrecen* főmunkatársa volt, majd a *Szegedi Napló*-ba dolgozott. 1901 ápr. 15-től 1903 okt. 1-éig ismét Debrecenben élt, mint a *Debrecen* fel. szerkesztője. Ekkor átment a *Debreceni Független Ujság*-hoz, amelynek 1905 aug. 18-áig volt a felelős szerkesztője. Révai n. lexikona szerint 1907-ben Budapestre költözött, ahol a lap megszüntéig az *Egyetértés* b. munkatársa volt. Közben azonban ismét Debrecenben élt s 1908-tól (?) 1909 március 31-ig a *Debrecen* felelős szerkesztője volt. 1919-ben belépett a *Magyarság* szerkesztőségébe, amelynek haláláig tagja volt, de közben 1920-ban mint fel. szerkesztő megindította a *Hazánk* c. pol. hetilapot. A Petőfi Társ. 1916-ban választotta r. tagjává. Fővárosi működése alatt családjával nem Pesten, hanem Rákosszentmihályon élt. — Cikkei, tárcái, eredeti és ford. regényei: *Debrecen* (1891/96; 1897 : 32—118. sz. Ottolengui Rodrigo: Egy detektív regénye; 197—99., 225—50. sz. Kohn S.: A prágai ghetéből; 1901 : 88—117. sz. A kurta nemesek földjén. Reg.; 132—214. sz. Erckmann—Chatrian: Nagy Napoleon császár katonája; 1902 : 8—1903 : 33. sz. U. a.: Waterloo; 1903 : 105—160. sz. II. Rákóczi Ferenc fejedelem.) *Arad. Közl.* (1892, 94, 98.), *Főv. Lapok* (1892, 97), *Kép. Családi Lapok* (1892), *Arad és Vidéke* (1895 : 250—299. sz. Emilio de Marchi: A don Cirillo kalandja; 1896), *Magyarország* (1896/7, 912/8), *Milleniumi Naptár* (Arad, 1896), *Szegedi Napló* (1897/8; 1898 : 256—309. sz. A m. föld urai; 312—1899 : 115. sz. A gyilkosság gyanuja alatt. Ang. reg.; 116—204. sz. Erckmann—Chatrian: Napoleon katonája; 1900, 914/5). *Nagyrárad* (1898 : 79—106. sz. Kató asszony; 215—309. sz. A m. föld urai; 310—1899 : 109. sz. A gyilkosság gyanuja alatt. Ang. reg.; 110—200. sz. Erckmann—Chatrian:

Napoleon katonája), *Hazánk* (1900/2), *Halászat* (1901/2), *Köztelek* (1901, 07, 09, 12, 17), *Debreceni Függetl. Ujs.* (1904:48 s köv. szk. Honvéd-világ; 1911/4; 1913: 37—47. sz. A Tánkos Kovács milliói), *Ország-Világ* (1904, 07), *Az En Ujs.* (1907/12), *B. Hirl.* (1908, 10/12, 14), *M. Hirl.* (1909/10) *M. Lányok* (1909/16), *Vas. Ujs.* (1911/3), *A Hét* (1912), *Debrec. Szemle* (1912), *Elet* (1912/4), *Uj Idők* (1912, 16), *A Cél* (1913/5), *Debrec. Prot. Lap* (1914), *P. Napló* (1914/7), *Uj Nemzedék* (1914/6), stb. Munkái: *Prágai jhettó-képek*. Irta: Samuel Kohn. Ford. Debrecen, (1897).— *A m. föld urai*. Szeged, 1898. — *Szabad hajdúk*. U. o., 1900. — *1848—49. szabadságharci csata-történetek*. U. o., 1900. — *II. Rákóczi Ferenc kuruc vezér története*. U. o., 1900. (Új kiad. II. Rákóczi Ferenc fejedelem története c. Bp., [1927]). — *Nagy Napoleon császár története*. U. o., 1900. — *Ocskay brigadéros, az áruló kuruc vezér regényes élettörténete és kalandjai*. Thaly Kálmán után. U. o., 1902. — *A kurta nemesek földjén*. Reg. Debrecen, 1902. — *A boglyakemence mellől*. Hajdúsági és egyéb alföldi történetek. U. o., 1903. — *Talpra magyar! Oláh veszedelem! M. és szász szövetség*. U. o., 1904. — *Barangolások*. U. o., 1904. — *A Kárász uraság kocája és más elbek*. Bp., 1904. — *A falusi zsidók*. (Rajzok). Debrecen, [1906]. — *Zúg a nádas*. Reg. Hol?, 1909. — *Pusztuló világ*. Elbek. a hajdúföldről. Rákosi Viktor előszavával. Bp., 1912. — *Régi m. élet*. Történetek és följegyzések. U. o., 1913 [1912]. — *Városi magyarok*. Régi alakok és történetek. U. o., (?), 1914. — *Naplemente*. Történetek és följegyzések. U. o. (?), 1914. — *A fergetegből*. M. rajzok. U. o., 1917. — *A rejtelmes Alföld*. U. o., 1926. — *M. siratók*. Följegyzések, történetek. U. o., 1926. (U. a., *Öreg kastélyoktól a nagy pusztákig*, alcimmal. U. o. [1930]. — *Hortobágyi legendák*. Debrecen, (1928). — *A m. kir. hanvéd. 1868—1918*. Bp., [1929]. Alnevei és betűjegyei: Az *En Ujságomban*: Hajdú Balázs; Hajdú Pál; Pali bácsi; Szabad Hajdú; a Debrecenben: — cz.; Chevalier de Flancur; Don Mauritius; Frater Paulus; Hajdú Huszár; Ifbb mp; m-l; nemes Portörő Kelemen; Paja; Paulus; a Szegedi Hiradóban: ifj. M. P.; Pál úr; Pali.

NAGY ENDRE (ifj.), hírlapíró, megh. Budapesten 1936 február 3-án, 29 éves korában. Az *Ujság* munkatársa volt.

NAGY LASZLÓ (lázári) ny. főispán, szül. Pusztadarócon (Szatmár vm.) 1850 április 7-én, megh. Lázáriban 1935 decemberében. A jogot Eperjesen elvégezvén, 1872-ben ügyvédi vizsgát tett s még ez évben a nagykárolyi törvényszéknél vállalt állást, de már 1873 őszén mint törvényszéki aljegyző megvált hivatalától s atyja birtokán kezdett gazdálkodni. Megválasztották a vm. gazd. egyesület titkárává, majd 1884-ben kinevezték a vm. közgazdasági előadójává. 1889-ben alispánná választották, 1905-ben pedig kinevezték főispánná. A koalíció uralomra jutásakor megvált állásától. — Egy ideig alelnöke volt a szatmárvm. Széchenyi-Társulatnak s elnöke a nagykárolyi Kőlcsey-Egyesületnek. — 1872-ben *Aki nem akart regényhős lenni* c. elbeszéléssel 40 aranyat nyert a *Nefejelts* c. lap pályázatán. Számos elbeszélése jelent meg főleg a *B. Szemlé*-ben. — Szépirodalmi munkái: *Zsadányi István viszontagságos élete*. Reg. Bp., 1882 (4 köt. 2. kiad. u. o., 1885). — *Lili*. U. o., 1883. — *Lucile*. U. o., 1890. — Alnevei: Karuly; Központ (a Szamos c. lapban).

NIKELSZKY ZOLTÁN, az eperjesi ev. tanítókép. ny. igazgatója, a prot. árvaház igazgatója, szül. Izsákfalun 1882-ben, megh. Budapesten 1936 január 12-én. — Munkája: *A szabadtanítás Magyarországon*. Eperjes, 1908.

NOVAK BÉLA, dr. jur., vasvári ügyvéd, megh. 1936 február 28 án, 50. évében. Szépirodalmi írásai a helyi lapokban.

SÁNDOR (1898-ig Schlesinger) PÁL, országgyűlési képviselő, az Orsz. M. Kereskedelmi Egyesülés elnöke, szül. Hódmezővásárhelyen 1860 április 17-én, megh. Budapesten 1936 február 6-án. Tanulmányait Budapesten és Drezdában elvégezvén, belépett a Schlesinger és Polakovits gabonakereskedő cégbe, amelynek 1912-ig főnöke volt. Ekkor a Bp. Közuti Villamosvasút Rt. igazgatója lett. Ez állásáról 1920-ban, amikor a villamosvasutakat közüzembe vették, lemondott. 1901-ben került először a parlamentbe, mint az V. ker. szabadelvű párti képviselője. Azóta haláláig megszakítás nélkül tagja volt a képviselőháznak, legutóbb nemz. szabadelvű párti programmal. Gyakran szólalt fel a parlamentben s a m. és ném. napilapokban is kiterjedt publicistikai munkásságot fejtett ki. 1927-ben nagy földkörűli utat tett s tapasztalatairól a *P. Lloyd*-ban számolt be.

SARNECZKY FERENC (szerzetesi nevén Gellért), szföv. f. keresk. isk. tanár, szül. Kassán 1874-ben, megh. Budapesten 1936 március 28-án. Mint premontrei szerzetes-tanár a jászóvári prépostság gimnáziumaiban volt a m. és latin nyelv tanára, majd kilépvén a rendből, 1917-ben a főváros szolgálatába állott. S. Gellért néven több irodalomtört. és nyelvészeti cikket írt a *Felső-Vidék*-be (1901), a *Rozsnyói Híradó*-ba (1902) és a nagyvárad i. k. gimn. értesítőjébe (1905).

SASS BÉLA, ev. lelkész, vallástanárr, megh. Budapesten 1936 február 6-án 65 éves korában. — 1894 óta írt cikkeket és tárcáit ismerem az *Ev. Egyh. és Isk., Felsőmagyarország, Nyugatmagyarorsz. Híradó, Soproni Napló*, nagyvárad *Szabadság* hasábjain. Talán az ő verse a *Dundántúli Koszorú*-ban. (3. köt. 1935). Egy ideig szerkesztette a *Soproni Gyorsírtót* és a *Szabad Sajtót*. Munkái: *Szeretettan*. Bp., 1897. — *Az átdolgozott Károli biblia külalakjára és beltartalmára vonatkozó észrevételeim*. U. o., 1899. — *Közbevetett mondatok a bibliában*. Orosháza, 1900. (Szinyei mindháromat tévesen Sass Béla debreceni egyet. tanárnak tulajdonítja.) — *Kindergottesdienste*. Bp., 1902. — *Új utak — új tartalom*. U. o., é. n.

SEBESTYÉN GÉZA, ezinigazgató, szül. Kundon (Tolna m.) 1878 február 11-én, megh. Budapesten 1936 április 2-án. — Több cikket írt vidéki lapokba, így pl. *Pécsi Napló* (1899/900), *Nagyvárad* (1917).

SIKLÓSI JÓZSEF, hírlapíró, szül. Pesten 1854 február 6-án, megh. Budapesten 1935 december 15-én (temetés napja). Eredetileg vasúti hivatalnok volt, majd fölesapott hírlapírónak. Hosszú ideig élt Párisban, majd Londonban és Bécsben, mint m. és német lapok tudósítója. Az 1914/8. háború előtt a *P. Lloyd*, majd a *N. P. Journal* b. munkatársa volt. Több német novellás kötete van. Egyetlen magyar munkája: *A szárnyas kerék regéi*. Vasúti történetek. Bp., 1884.

STEINER FERENC, volt gyógyszerártulajdonos és országgyűlési képviselő, szül. Temesvárt 1856 március 6-án, megh. Budapesten 1935 április 3-án. 1886 óta vett részt a politikai életben s 1901–10. tagja volt a parlamentnek, mint a kisberecskei kerület képviselője. Apponyi Albert gr. híve volt s egész politikai pályáján hozzá igazodott. Temesvár 1918. megszállása után részt vett az irredenta mozgalomban, amiért több hónapi rumén fogságot szenvedett. Kiszabadulása után a fővárosba költözött. — 1892–96.

szerkesztette a *Délvidéki Ellenőr*-t s egyik megalapítója volt a *Südungarische Reform* c. temesvári függetlenségi párborganumnak.

SULYOK ISTVAN (pósfalvi) ny. r. k. apátplébános, szül. Temesvárt 1862 május 14-én, megh. Csanádapácán 1936 február 5-én. — Munkái: *Jézus Krisztus urunk kinszenvedése*. Írta: Brentano Kelemen. Ford. Szeged, 1893. (2. kiad. U. o., 1907.) — *Jézus Krisztus*. Írta: Didon atya. Ford. Kiss Jánossal. Bp., 1896.

SZADECCZY-KARDOSS (1913-ig Szádeczky) LAJOS, (szádecsei és kardosfalvi) dr. phil. ny. egyet. ny. r. tanár, a M. Tud. Akadémia r. tagja, szül. Pusztafalun (Abauj-Torna vm) 1859 december 30-án, megh. Budapesten 1935 december 29-én. 1891. lett a kolozsvári egyetemen a m. történelem ny. r. tanára. Az Akadémia 1888-ban l., 1909-ben r. taggá választotta. Az 1914/8. háborúban mint hadtörténetíró vett részt. — Az irodalomtörténetet érdeklő munkái: *Szerémi György élete és emlékiratai*. Bp., 1891. — *Szerémi emlékirata kiadásának hiányai*. U. o., 1891. — *Kovacsóczy Farkas levelezése*. Klny. a Tört. Tárból. U. o., 1893. — *Salamon Ferenc emlékezete*. Klny. az Erd. Irod. Társ. évk.-ből. Kolozsvár, 1893. — *Szabó Károly emlékezete*. Klny. a Századokból. Bp., 1894. — *Régi erdélyi lakodalom*. Tört. korrajz 3 képben. Kolozsvár, 1901. — *Br. Apor Péter verses művei és levelei*. Bp., 1902 (2. köt.). — *A csiki székely krónika*. U. o., 1905. — *Halmágyi István naplói*. U. o., 1906. — *Gr. Bethlen Lajos önéletrúsa*. Kolozsvár, 1908. — *Még egyszer a csiki székely krónikáról*. Bp., 1911. — *Gr. Bethlen Miklós rabságban írt emlékiratai, imádságai*. U. o., 1923. — *A Tündér Erdély. Székelyek és oláhok. Két tanulmány*. Szeged, 1926. — Egy ideig szerkesztette az *Erdélyi Múzeumot*.

SZÉKELY FERENC, m. kir. udv. tanácsos, bankigazgató, szül. Alapon (Fejér vm) 1858 január 9-én megh. Abbáziában 1936 április 11-én. A székesfehérvári f. keresk. iskola elvégeztével banktisztviselő lett s előbb a M. Orsz. Bank, 1882-től a P. M. Keresk. Bank kötelekében szolgált. 1892-ben az akkor alakult Belvárosi Takarékpénztár vezérigazgatója, 1909-ben elnöke lett. Alelnöke volt a P. Lloyd Társulatnak, pénztárnoka az Izr. M. Irod. Társulatnak s 1927 óta elnöke az Orsz. Rabbiképző vezérlő bizottságának. Elnöke volt továbbá az egységes zsidó autonómiát előkészítő orsz. bizottságnak s az 1918/19. forradalmi időkben a Pesti Izr. Hitközségnek. A napilapokba és szakfolyóiratokba írt közgazdasági cikkeken kívül munkatársa volt a *Borszem Jankó* c. élc lapnak s e lap több népszerű alakját (Mihaszna András, Seiffensteiner Salamon) ő teremtette meg s nem a hasonló nevű vm. leváltáros, miként Szinyei állítja.

TÓTH FERENC, ferences áldozópap, szül. Szilen (Sopron vm) 1911 április 27-én, megh. a budakeszi tüdőbetegszanatóriumban 1936 február 19-én. Középkoláit Budapesten, Kőszegen és Pápán, a teológiát Szombathelyen és a franciszkai Mons-en-Barvoelben végezte. — Lírai versei 1930—35: *Élet, Ferences Nemzedék* (Vajdahunyd), *Ifjúság* (Szombathely), *Kath. Szemle*, *Párisi Kath. Tudósító*, *Szent Antal*, *Zászlónk*; elbeszélései és a breviárium himnuszairól írt tanulmánya: *Ifjúság* hasábjain. — Alnevei: Juhos Ferenc; Szily Vid.

TURI (1906-ig Tillmann) BÉLA, r. k. kanonok, országgyűlési képviselő, a Szt. István Akad. r. tagja, szül. Esztergomban 1875 július 11-én,

megh. Fiumében 1936 április 7-én veséabjban, melyre Cirkvenicában keresett enyhülést. Esztergomban temették el a székesegyház kriptájába. 1898-ban pappá szentelvé, hittanár volt Nagyszombatban, majd káplán Ipolyságon és Esztergom-Belvárosban. 1902-ben az *Alkotmány* b. munkatársa, 1906 május. 30-án fel. szerkesztője lett s ez állását 1919 márc. 21-ig betöltötte. A kommunizmus bukása után 1919—24. a Nemz. Ujs. fel. majd főszerkesztője volt. Ekkor kinevezték esztergomi prolátus kanonoknak. Az első nemzetgyűlésbe az alsólendvai, a másodikba az öttövényi kerület küldötte be, s ugyane kerületet képviselte az 1927. és 1931. országgyűléseken is, míg az 1935. választásokon Esztergom városa választotta meg ker. gazd. párti programmal. A parlamentben több ízben felszólt. Nagy publicisztikai munkásságot fejtett ki a kath. lapokban, elsősorban az *Alkotmány*-ban és a *Nemz. Ujs.*-ban. 1935-főszerkesztője lett az újjászervezett *Kath. Szemlé*-nek.

TUTSEK JÓZSEF, r. kat. polg. isk. tanár, megh. Debrecenben 1936 február 12-én. — Tárcái és cikkei: *Aradi Kézl.*, *Egyetemi Lapok*. *Vasút, Világ*.

VOLLAY FERENC, r. kat. polg. isk. tanár, megh. Debrecenben 1936 április 2-án. — Munkája: *Nagymagyarországért*. Legszebb hazafias költemények gyűjteménye. 1918—1926. Debrecen, 1926. G. P.

Társasági ügyek.

Titkári jelentés.

Társaságunk az elmúlt esztendőben a közgyűlésen kívül négy felolvasó-ülést tartott, a választmány pedig ötször ült össze. A tagok együttes munkásságának másik területe folyóiratunk, amely az elmúlt évben négy kettős számban, tizenhét ívnyi terjedelemben jelent meg. Tagjaink száma (az előfizetőkkel) 456, köztük két tiszteleti, 29 alapító. Folyóiratunk munkatársainak száma 30. E szám adatok mögött húzódik meg Társaságunk élete. Ez az, amit a tagok munkásságának vázaként e jelentés regisztrálhat. De ebbe foglalandó az a tudományos termés is, amivel társaink a magyar irodalomtudományt gazdagították. Magát az egyes tagok tudományos dolgozását itt még vázlatosan sem lehet számbavenni. Csak azt emelem ki, hogy tiszteleti tagunk, irodalomtörténetírásunk nesztora, Badics Ferenc elérkezett hatalmas kiadványának, Gyöngyösi István költői művei sajtó alá rendezésének harmadik kötetéhez; Horváth János, mai irodalomtörténetírásunk legtiszteltebb mestere ez esztendőben tette közzé új adatokban és eredeti szempontokban mérhetetlenül gazdag szintézisének második kötetét, a magyar humanizmus történetét; Kardeván Károly mélyreható fejtegetéseit az Ember tragédiájáról és Nagy Sándor nagy szorgalommal megírt Toldi-magyarázatát Vajthó László társunknak egy új vállalata juttatta a magyar tanárság kezébe; Kéky Lajos a jubiláló Kisfaludy-Társaság történetét írta meg; Földessy Gyula tinomizlésű tanulmányait gyűjtötte kötetbe; Zolnai Béla az író Rákóczi-ról rajzolt alapos és újszerű portrét; Gálos Rezső szerencsés kézzel Amadé Antal szerelmi költeményeit fedezte fel; Baránszky Jób László esztétikai rendszerezéssel lépett fel; Waldapfel József Budapest irodalmi életének félszáz esztendejét dolgozta fel; Papp Ferenc Gyulai-életrajzának első kötetével gazdagította művészi életrajzaink sorát, míg velük és mellettük a tanulmányok becses lapjaival bővült és tisztázódott irodalmunk

multjának sok fontos problémája. Tudományszakunk szép termése mellett arról is örömmel számolunk be, hogy milyen meleg tisztelet és elismerés fogadta elnökünket Szegeden, amikor ott egyetemi tanszékét elfoglalta; és hódolattal gondolunk arra a megtisztelésre is, amely a Petőfi nagydíj elnyerésével elnökünket, Szász Károlyt érte. Mindkettejüknek őszinte szeretettel kívánunk további munkakedvet és sikert.

Hálával és köszönettel kell megemlékeznünk Oberle Józsefről, aki tíz esztendeig volt társaságunk pénztárosa, jobban mondva társaságunk egyik legfáradhatatlanabb lelke. Nem az volt ő, aki a számadáskönyvek mögött húzódik meg és csak számokat lát: fáradhatatlan pontossága megnyerő szívéllyességgel párosult, és pontosságát is, szívéllyességét is az a nagy szeretet hevítette, amellyel a társaság iránt viseltetett. Annak, hogy ezzel a szeretettel mire volt képes, alig lehetne szemléletesebb bizonyosságát adni, mint azt, hogy amikor átvette a társaság pénztárát, vagyónunk nyolc pengő értékű hadikölcsönkötvény volt, és most, amikor utódjának átadta, kb. ezer pengő vagyont bízhatott reá. Erre sem a fukarság, sem a pontosság nem képes, csak a szeretet, amely mindig előgondol, és a rend, amely mindent bölcsen és józanul beoszt. Szinte megérteni is nehéz, hogy ma, amikor az államsegély évi 350 pengőre szállott le, amikor a folyóirat nyomdászamlája és egyéb költsége egyre emelkedik, nemcsak azt tudta biztosítani, hogy folyóiratunk évről-évre nagyobb terjedelemben jelenhetett meg, de még a megsemmisült alaptőkét is helyre tudta állítani. A választmány nagyon jól tudta, hogy a társaság élete voltaképpen három ember munkásságán nyugszik: az elnökön, a szerkesztőn és Oberle pénztárosán. Fájtt megfellebbezhetetlen kívánsága, amellyel tíz esztendői fázadozása után a pénztárosi állástól megválni akart, de kötelességünk engedni óhajának; kísérje hálánk és meleg köszönetünk azért a munkáért és időáldozatért, pontosságért és szeretetért, amellyel tíz esztendőt a magyar irodalomtörténet szakmunkásainak áldozott.

Köszönet illeti a M. Tud. Akadémiát is azért a vendégszeretetért, amellyel természet felolvasóuléseink számára átengedni szíves volt, a kultuszminiszter urat, hogy társaságunk segélyezésére a költségvetéshez 350 pengőt biztosított. Tisztelettel kérem, hogy a közgyűlés a M. Tud. Akadémiának és a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak köszönetét kifejezni szíveskedjék.

Alszeghy Zsolt.

Jegyzőkönyv

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1936 február 8 án tartott választmányi üléséről.

Elnök: Pintér Jenő.

Titkár: Alszeghy Zsolt.

Az elnök üdvözlő szavai után a titkár előterjeszti a közgyűlés programját. Ez a következő: 1. Vizsota Gyula alelnök megnyitó előadása. 2. Titkári jelentés. 3. A harmadolásra kerülő választmányi tagok és a pénztáros megválasztása. 4. A pénztári bizottság és az ellenőr jelentése. Előterjeszti a megharmadolásra kerülő választmányi tagok névsorát, az üres helyre Oberle József lelépő pénztárost, a pénztárosi tisztségre Regényi Sándor r. tagot ajánlja. A választmány az indítványt egyhangúlag elfogadja. — Oberle József beszámol a társaság vagyoni helyzetéről. — Az elnök sajnálattal jelenti be, hogy Oberle

József pénztáros leköszönt. Meleg szavakban méltatja a távozó pénztáros érdemeit. A választmány Oberle Józsefnek jegyzőkönyvi köszönetet mond s az elnök indítványára a pénztárosi teendőket a közgyűlésig Regényi Sándorra bízta. Elnök az ülést berekeszti.

Jegyzőkönyv

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1936 február hó 8-án tartott felolvasóüléséről.

Elnök: Pintér Jenő.

Titkár: Alszeghy Zsolt.

Tárgy: Fest Sándor: Angol irodalmi hatások a Tar Lőrinc-mondában, Nagy Sándor: A hírlap hatása Jókai társadalmi regényeinek anyagára címen tartottak felolvasást.

Jegyzőkönyv

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1936 március 14-én tartott választmányi üléséről.

Elnök: Pintér Jenő.

Titkár: Alszeghy Zsolt.

Az elnök megnyitó szavai után a titkár jelenti, hogy a polgármesteri hivatal a Kazinczy-díj odaítélésére alakítandó bizottságba egy tag kiküldését kéri. A választmány Alszeghy Zsolt titkárt delegálja. — Regényi Sándor megbízott pénztáros beszámol a Társaság vagyoni helyzetéről. Elnök a választmányi ülést bezárja.

Jegyzőkönyv

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1936 március 14-én tartott közgyűléséről.

Elnök: Viszota Gyula.

Titkár: Alszeghy Zsolt.

Elnök az ülést megnyitja, üdvözi a megjelenteket s megállapítja a közgyűlés határozatképességét.

1. Viszota Gyula elnöki megnyitót mond gróf Széchenyi István szerepéről a Nemzeti Színház megalapítása körül.

2. Alszeghy Zsolt beszámol a Társaság 1935. évi életéről. Indítványozza, hogy a Társaság fejezze ki köszönetét a VKM-nek az államsegélyért, a M. T. Akadémiának s főtítkárnak a felolvasóterem állandó átengedéséért. Javaslatba hozza a megharmadolásra kerülő választmányi tagok névsorát, a megüresedett választmányi tagságra Oberle József r. tagot, a megüresedett pénztárosi tisztségre Regényi Sándor r. tagot. Az indítványokat a közgyűlés egyhangúlag elfogadja.

3. Perényi József ellenőr s a számvizsgálóbizottság jelentése után a közgyűlés megadja a felmentést az 1935. évre Oberle József pénztárosnak, jóváhagyja az 1936. évi költségvetési előirányzatot s köszönetét fejezi ki a pénztárosnak ügybuzgó működéséért.

4. Az elnök a közgyűlés határozataként kihirdeti, hogy pénztárossá megválasztott Regényi Sándor, a harmadolás alapján megújított választmány tagjai pedig: Ágner Lajos, Bajza József, Bánhegyi Jób, Biró Imre, Bitay Árpád, Császár Ernő, Dengl János, Fóris Miklós, Gálos Rezső, Gulyás Pál, György Lajos, Halász László, Horváth Béla, Kardeván Károly, Keményfy

János, Kéký Lajos, Kocsis Lénárd, Korpás Ferenc, Kórníves Kolos, Leffler Béla, Madai Gyula, Mitrovics Gyula, Nagy Sándor, Oberle József, Petri Mór, Szemkő Aladár, Szira Béla, Travnik Jenő, Vikár Béla, Voinovich Géza.

5. Az elnök megköszöni a megjelentek érdeklődését s a közgyűlést be-rekeszti.

Ellenőri jelentés az 1935. évről.

1. 1936 január 3-án megvizsgáltuk a Magyar Irodalomtörténeti Társaság számadását az 1935 január 1-től 1935 december 31-ig terjedő időszakról. (A Pénztárkönyvet, a Vagyonmérleget és a Költségvetési előirányzatot az 1936. évről.) Azt találtuk, hogy 1935 december 31-én a bevételek összege 4719 P 91 f, a kiadások összege 4612 P 21 f s így a készpénzmaradvány 107 P 70 f.

2. A Társaság vagyona 1935 december 31-én 1049 P 54 f. (Ebből készpénzmaradvány 107 P 70 f; alapító tagok díjai: 895 P 40 f; értékpapírok árfolyamértéke: 46 P 44 f.)

3. A számadások részletes megvizsgálásából meggyőződünk arról, hogy a pénztár kezelése rendben van. Javasoljuk, hogy a közgyűlés Oberle József pénztáros úrnak az 1934 január 1-től december 31-ig terjedő időre a felmentést adja meg és működéséért fejezze ki köszönetét.

Budapest, 1936 január 3-án. Perényi József s. k. ellenőr, Elekes István s. k., Sebestyén János s. k., dr. Mixich Lajos a. k. a számvizsgálóbizottság tagjai.

Új könyvek.

Verses művek:

- Lovag Sándor: Százhuross hegedű. Kaposvár, 1936. 30 l. Könyvnapí Figyelő kiadása. (Modern Írók Evkönyve 3. évf. 1. rész.)
- Tóth János: Apostolok útján. Versek. Szombathely, 1936. 55 l. Martineum-nyomda.
- Palasovszky Béla: A vérünk muzsikája. Új versek. Budapest, 1936. 64 l. A Gyöngyösy István Irod. Társ. kiadása.
- Imre Madách: Människens Tragedi. Dramatisk Diktverk i 15 scener översättning av olof Lundgren. Rätten Till Denra översättning Tílhör Ungerska Institutet vid Stockholms Högskole. (1936.)
- Ifj. Gyökössy Endre: Tavaszról akartam írni. Versek. Budapest, 1936. 94 l. „Magyar Ut“ kiadása.
- Peterdi Andor: Őszi szélben vadmadár. Bpest, 1936. 96 l.
- Rózsáskert. Szavalókönyv a kat. vallásos költészet java terméséből. Szerk. Torday Anyos. II. kiadás. Bpest, é. n. (1936.) 272 l.
- Petri Mór: A megújulás varázsergéje és egyéb versek. Bpest, 1935. 168 l. Széllősi Zsigmond kiadása.
- Városi István: Vérzik a harangok nyelve. (Versek.) Esztergom, 1936. 144 l. „Magyar Sion“ kiadása.
- Bardócz Árpád: Német költők. Műfordítások. Bpest, 1936. 63 l. A M. Goethe-Társ. kiadása.
- Csekey István és Diósi Géza: „Hírhedett zenésze a világnak . . .“ Egykorú versek Liszt Ferenchez. Szeged, 1936. 91 l. Juhász István kiadása.

- Laus Podagrae Azaz az Köszvénynek ditsireti. II. és é. n. (Gyoma, 1936.)
Turóczy József. Kner kiadása. (Bpest, Ranschburg-bizomány.)
Fehér Tibor: Szeretni kell. Versek. Bpest, 1936. 56 l. Faragó nyomda. (Kispest.)

Elbeszélő művek.

- Barabás Gyula: Domáldi jegenyék. H. és é. n. (Bpest, 1936.) 298 l.
Tamási Aron: Jégtörő Mátyás. Regény. H és é. n. (Bpest, 1936.) 241 l.
Horváth Edelemér: Buda veszélyben. Történelmi regény 1687. Bpest, é. n. (1933.)
260 l. Danubia kiadás.

Színművek.

- Böngérfü János: Miska, az alamuszi. Népszínmű négy felvonásban. Sümeg, 1936.
76 l. Sarlai nyomda.
Két népies bohózat a XVIII. századból. Bevezetővel ellátva közli Perényi
József. Vác, 1936. 55 l. A Váci Múzeum-Egyesület kiadása.

Tudományos művek.

- Popovits József: Harc egy falat kenyérért. A temesvári Arany J. Irod. Társ.
1934. évi pályázatán díszeteket nyert pályamű. Timisoara, 1935. 128 l.
A szerző kiadása. (A m. irod. szociális arculatával foglalkozó könyv.
Eötvös J., Petőfi, Szaboleska, Kozma A., Ady, Sik S, Harsányi Lajos,
Kassák L., Mécs L. és Kocsis L. költészetének szociális szempontú
vizsgálata.)
Tamás Lajos: Rómaiak, románok és oláhok Dácia Trajánában. Bpest, 1934.
Akadémiai kiadás.
Faragó Erzsébet: Cholnoky Viktor. Bpest, 1936. 50 l.
Farkas László: Módszeres kirándulás a Néprajzi Múzeumba. Bpest, é. n. (1936.)
20 l. (A tanítás problémái, Szerk. Vajthó L. 9. sz.)
Menzerath Paul: Der Stand der heutigen Lautwissenschaft. Debrecen, 1935. 18 l.
Túrmezei László: A turániség alapvonása. (II.) Bpest, 1936. 34 l.
Kring Miklós: Középkori jobbagységünk szabad költözéséről. Bpest, 1936. 26 l.
(Különlenyomat a Századok 1935. évf.-ből.)
Imre Sándor: Az Orsz. Felsőkereskedelmi Iskolai Tanárvizsgáló Bizottság fel-
adata. Elnöki megnyitó. Bpest, 1935. 6 l. (Különlenyomat a Kereskedelmi
Szakoktatás 1935/6. évf.-ből.)
Farkas Lujza: A Nyugat és a századeleji irodalomforduló. Bpest, 1935. 114 l.
(A pécsi Erzsébet Tud. Egyetem Magyar Intézetében készült dolgozat.)
Erdélyi Tudományos Füzetek. 79. sz. Valentiny Antal: Az erdélyi magyar
irodalom bibliográfiája. 1934. év. Cluj, 1935. 20 l. — 80. sz. Biró József:
Magyar művészet és erdélyi művészet. Cluj, 1935. 28 l. — 81. sz.
György Lajos: Anyanyelvünk védelme. Cluj, 1936. 23 l.
Szent-Iványi Béla: A pietizmus Magyarországon. Bpest, 1936. 91 l. (Külön-
lenyomat a Századok 1935. évf.-ből.)
Géza Birkás: Mistral en Hongrie. Paris, 1935. 32 l. Libraire E Leroux. (Külön-
lenyomat a Revue des Etudes Hongroises 1935. évf.-ből.)
Birkás Géza: A magyarság francia barátai régen és most. Pécs, 1936. 45 l.
(Pannonia-könyvtár 18. sz.)

- Kristóf György: Dunántúli írók — Erdélyben. Adalék az Erdélyismeret történetéhez. Győr, 1935. 25 l. (Különlenyomat a Győri Szemle VI. évf.-ból.)
- Bán Aladár: A százéves Kalevala. Budapest, 1935. 8 l. Egyetemi Nyomda. (Különlenyomat a Turán 1935. évf.-ból.)
- Kónya József: A természetszemlélet irányelvei a régi magyar irodalomban. Debrecen, 1936. 26 l. (A debreceni ref. koll. tanárképző-intézetének dolgozatai. Szerk. Zsigmond F. 13. sz.)
- R. Wagner: A Nibelung gyűrűje. Ünnepi színjáték. Ismerteti Fodor Gyula. Bpest (é. n.), 1936. 237 l. Singer és Wolfner-kiadás.
- Hofbauer László: Az erdélyi akadémiai mozgalmak története. Bpest, 1936. 20 l. Különlenyomat a Történeti Erdélyből.)
- Veress Endre: Román-magyar könyvészetem. (Válasz a „Századok“ bírálatára. H. és é. n. (Budapest, 1936.) 10 l. Melléklet a Századok 1935. évf.-hoz.)
- Pap Károly: Szádeczky-Kardoss Gyula emlékezete. (1860—1935.) Debrecen, 1936. 11 l. (Különlenyomat a Debreceni Szemle 1936. évf.-ból.)
- Fábián Gáspár: Nagy magyar építőművészek. (I.) 18 képpel. Bpest, 1936. 61 l. Szerző kiadása.
- Belohorszky Ferenc: Az egységes nemzetnevelés Németországban és hazánkban. Nyiregyháza, 1936. 24 l.
- A százéves Kisfaludy-Társaság. (1836—1936.) Szerkesztette és a Társaság történetét írta Kéký Lajos. Bpest, 1936. 512 l. Franklin-kiadás.
- A Nagykőrösi Arany János Társaság Évkönyvei. X. kötet. Szerk. Törös László. Nagykőrös, 1935. 127 l.
- Jean Hankiss: La Tragedie de l'homme. L'Adam hongrois. Paris. Libraire E. Leroux. 1935. 262—68. (Különlenyomat a Revue des Etudes Hongroises. 1935. évf.-ból.)
- Magyar Tud. Akadémiai Almanach MCMXXXV-re. Budapest, 1935. 318 l. Akadémiai kiadás.
- Bánhegyi Jób: A magyar nőírók. Pannonhalma, 1936. 19 l. (Különlenyomat a Pannonhalmi Szemle 1936. évf.-ból.)
- Baktay Ervin: Szánátama Dharna. Az örök törvény. A hindu világszemlélet ismertetése. H. és é. n. (Bpest, 1936.) 283 l. Révai-kiadás.
- Szerb Antal: Hétköznapi és csodák. (Francia, angol, amerikai, német regények a világháború után.) H. és é. n. (Bpest, 1936.) 240 l. Révai kiadás.
- Tóth Laura: Pósa Lajos. Bpest, 1936. 48 l. A szerző kiadása.
- Revue des Revues Littéraires et scientifiques Hongroises de l'Année 1934. Editée par l'Association nationale des Sociétés et des Institutions scientifiques de Hongrie. Avec le Concours du „Centre d'Etudes hongroises en France“. Supplément a la Revue des Etudes Hongroises 1935. 283 l. (Editeur responsable: Zoltán Magyary.)
- Erdődi József: Magyar Szampo. Szeged, 1935. 16 l. Különlenyomat a Szegedi Füzetek II. évf.-ból.)
- Gulyás József: Bizonyosságok. (Kisebb cikkek.) Sárospatak, 1936. 64 l.
- Gedeon Jolán: Ady és a francia irodalom. Bpest, 1936. 31 l. Ranschburg-bizomány.
- Sitzungsberichte der Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Abteilung. (Jahrgang 1935. Heft 7.: Poesie der Einsamkeit.

I. Teil von Karl Vossler. 174 l. — Heft 5.: Intuition in der Schichtwissenschaft von Walter Goetz. 30 l. — Heft 6.: Gelasius im kirchenpolitischen Dienste seiner Vorgänger... von Hugo Koch. 85 l. — Heft 8.: Odal von Otto Behaghel. 23 l. — Heft 9.: Die Urkunden des Johannes-Prodromos-Klosters bei Serrai von Franz Dölger. 52 l. — Heft 10.: Handschriftliche Forschungen... des Wilhelm von Conches... von Martin Grabmann. 59 l. — Heft 11.: Die Verszählung des Koran... von Anton Spitzler. 74 l. — Heft 12.: Syntaktische Äquivalenz des Genitivs und Ablativs bei werben der Trennung in der Vedischen Prosa. Von Hans-Oertel. 44 l. — Heft 13.: Inhaltsübersicht... Verzeichniss der eingelaufenen Druckschriften. 53 l.)

Méhely Lajos: A magyar öncélúságról. Bpest, 1936. 12 l. Held-nyomda.

Egyéb művek.

Fr. Toussaint: Gyönyörűségek kertje. (Le Jardin des Caresses.) Bevezette és fordította Mészöly Gedeon. Bpest, é. n. (1935.) Rózsavölgyi és társa kiadása. 119 l.

Meskó Lajos: Ósmagyar keresztneveket keresztény szellemben. II. bőv. kiadás. Bpest, 1936. 13 l.

Kovács Géza: Szamártövisek. Útszéli virágok. III. kiadás. Budapest, é. n. A szerző kiadása.

Orosz Iván: Műkedvelő előadás vidéken. Bpest, 1936. 45 l. Kókai-bizomány.

A budapesti IV. ref. Nagygyűlésen... elhangzott előadások és üdvözlések. Bpest, 1936. 32 l. A Bp. Ref. Egyházmegye kiadása.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó: Baros Gyula, Budapest X., Család-u. 17.
23.940. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda Budapest. (F.: Thiering Richárd.)